

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра стоматології дитячого віку

ЗТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ
01 вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Сучасні методи лікування карієсу зубів та пломбувальні матеріали в
клініці дитячої стоматології»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 221 «Стоматологія»
Освітньо-професійна програма: Стоматологія

Одеса 2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 29 червня 2023 року).

Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Деньга О.В.

завуч кафедри к.мед н. Тарасенко І.Й.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри стоматологія дитячого віку

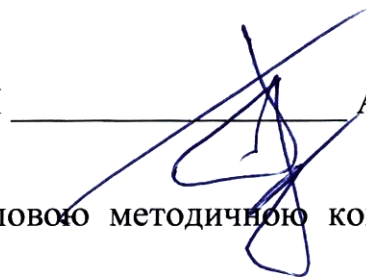
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Оксана ДЕНЬГА

Погоджено із гарантом ОПП

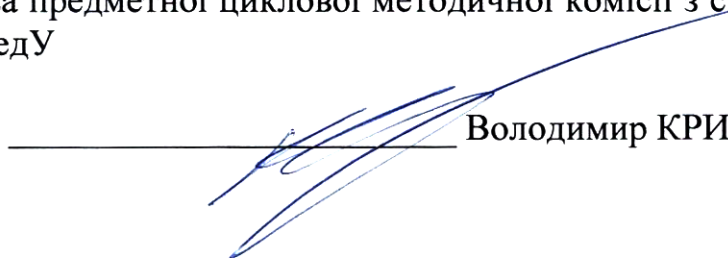

Анатолій ГУЛЮК

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з стоматологічних дисциплін ОНМедУ

Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з стоматологічних дисциплін ОНМедУ

Володимир КРИКЛЯС

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	
Загальна кількість: Кредитів – 3 Годин – 90	Вибіркова дисципліна	
	Рік підготовки	3
	Семестр	У-УІ
	Лекції	0 годин
	Практичні	30 годин
	Самостійна робота	60 години
	У т.ч. індивідуальні завдання	0
	Форма підсумкового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення навчальної дисципліни «Сучасні методи лікування карієсу зубів та пломбувальні матеріали в клініці дитячої стоматології» є надбання студентами нових теоретичних знань з новітніх методів лікування карієсу зубів у дітей що надає змогу студентам оволодіти певними навичками проведення мінімально-інвазивного лікування карієсу зубів, виявлення та усунення факторів ризику виникнення стоматологічних захворювань, організації та здійснення профілактичних заходів у дітей різного віку на індивідуальному, груповому рівнях, а також методами стоматологічної освіти та здійснення мотивації населення до підтримки стоматологічного здоров'я. Набуті таким чином знання та вміння вони використовуватимуть під час практичної діяльності.

Завдання:

- формування у здобувача знань, певних вмінь та навичок щодо вміння планувати заходи з дотримання здорового способу життя, особистої гігієни та впроваджувати їх в практику охорони здоров'я;
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці стоматології;
- визначати фактори ризику основних стоматологічних захворювань;
- здійснювати епідеміологічний аналіз стоматологічної захворюваності населення.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ІК - Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я/ за спеціальністю «Стоматологія», у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області.

СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

СК13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за переліком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за переліком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за переліком 2.1).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за переліком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати: клініку, діагностику, лікування найбільш поширених захворювань дитячого віку.

Вміти:

- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний

попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2)

- Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.
- Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.
- Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
  - Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій області

Оволодіти навичками:

- Комунікації та клінічного обстеження пацієнта.
- Виконувати медичні маніпуляції (за переліком 5)
- Вести медичну документацію

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема № 1: Малоінвазивна техніка препарування

Тема № 2: Тунелне препарування та реставрація

Тема № 3: Інфільтрація – нова концепція лікування карієсу

Тема № 4 Сучасні альтернативні методи видалення уражених карієсом тканин (хіміко-механічне препарування каріозних порожнин) та фізичне (лазерне)

Тема № 5: Сучасні пломбувальні матеріали в клініці дитячої стоматології

4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Всього	У тому числі	
		Л.	Пр. зан

Тема 1. Малоінвазійна техніка препарування	18,0		6,0	12,0
Тема 2. Тунелне препарування та реставрація	18,0		6,0	12,0
Тема 3. Інфільтрація – нова концепція лікування карієсу	18,0		6,0	12,0
Тема 4. Сучасні альтернативні методи видалення уражених карієсом тканин (хіміко-механічне препарування каріозних порожнин) та фізичне (лазерне)	18,0		6,0	12,0
Тема 5. : Сучасні пломбувальні матеріали в клініці дитячої стоматології	18,0		6,0	12,0
Всього: годин:	90,0		30	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Не передбачено.

5.2. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1	Малоінвазійна техніка препарування	6,0
2	Тунелне препарування та реставрація	6,0
3	Інфільтрація – нова концепція лікування карієсу	6,0
4	Сучасні альтернативні методи видалення уражених карієсом тканин (хіміко-механічне препарування каріозних порожнин) та фізичне (лазерне)	6,0

5	Сучасні пломбувальні матеріали в клініці дитячої стоматології	6,0
	Всього годин	30

5.3. Теми сесінарських занять

Не передбачено.

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ г/п	Види СРС	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять (теоретична, опрацювання практичних навичок, вмінь)	20.0
2.	Самосійне опрацювання тем, що не входять до тематичного плану практичних занять <ol style="list-style-type: none"> 1. Індекс гігієни порожнини рота Кузьміної Е.М., модифікований індекс Rustogi. 2. Сучасні прилади для професійної гігієни порожнини рота prophu – max, air – max voosster, Міні-П'езон, Cavitron, AerFlow C1 та інші 3. Визначення ефективності профілактичних заходів після проведеного курсу екзогенної та ендогенної профілактики препаратами кальцію та фтору.).. 4. Особливості підбору предметів гігієни порожнини рота в залежності від стоматологічного статусу 5. Комунальна профілактика, як основний метод профілактики основних стоматологічних захворювань у дітей, 	30.0

	що мешкають у регіонах з антропогенним навантаженням	
3	Підготовка до заліку	10,0
	Всього годин	60.0

7. Методи навчання

Практичні заняття:

- словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації);
- практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункових).

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункових);
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми, участь здобувачів в обговоренні проблемних ситуацій

- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

2. Оцінка теоретичних знань за темою заняття:

- методи: оцінювання виконання тестових завдань за відповідною темою
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

3. Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункових) за відповідною темою
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми, висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
«4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
«3»	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункові), невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання
«2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав

та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
«5»	185 – 200
«4»	151 – 184
«3»	120 – 154

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований

підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Наступні 10% студентів

10. Методичне забезпечення:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Підручники:
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Методичні розробки практичних занять
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни.

11. Перелік питань до заліку

1. Основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів.
2. Терміни прорізування тимчасових і постійних зубів;
3. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез карієсу зубів у дітей;
4. Клінічні класифікації карієсу зубів;
5. Закономірності клінічного перебігу карієсу тимчасових зубів в залежності від віку дитини;
6. Особливості перебігу карієсу в постійних зубах в залежності від етапу розвитку зубу;
7. Особливості препарування каріозних порожнин у тимчасових зубах;
8. Методи лікування карієсу тимчасових зубів у дітей;
9. Вибір пломбувальних матеріалів при лікуванні тимчасових зубів у дітей;
10. Неоперативні методи лікування карієсу тимчасових зубів: показання, методика проведення;
11. Методи лікування карієсу постійних зубів у дітей;

12. Вибір пломбувальних матеріалів при лікування карієсу постійних зубів у дітей;
13. Множинний карієс зубів у дітей. Основні причини. Принципи і план лікування;
14. Ремінералізуюча терапія: показання до застосування, контроль ефективності;
15. Помилки і ускладнення при лікуванні карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей;
16. Класифікація некаріозних уражень зубів у дітей;
17. Гіпоплазія емалі. Причини виникнення. Особливості клінічного перебігу, лікування.
18. Ендемічний Флюороз. Класифікація. Диференційна діагностика. Лікування, профілактика;
19. Анатомо-фізіологічні особливості пульпи тимчасових та постійних зубів на різних етапах їх розвитку;
20. Обстеження пацієнта на стоматологічному прийомі у лікаря дитячого стоматолога-терапевта. Оцінка отриманих даних. Діагностичне використання барвників. Методика електроодонтодіагностики;
21. Проведення професійної гігієни порожнини рота. Видалення зубних нащарувань різними методами. Надання рекомендацій по гігієні порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей хворого;
22. Покриття зубів лікувальними та профілактичними лаками, гелями ;
23. Герметизація фісур постійних зубів у дітей. Імпрегнація твердих тканин тимчасових зубів.
24. Препарування каріозних порожнин тимчасових та постійних зубів з урахуванням виду пломбувального матеріалу;
25. Пломбування каріозних порожнин тимчасових зубів різними пломбувальними матеріалами;
26. Накладання та видалення тимчасових пломб з одонтотропними пастами при лікуванні карієсу та пульпіту;
27. Періоди розвитку тимчасових зубів. Строки закладки і мінералізації тимчасових зубів. Фактори, що впливають на ці процеси в антенатальному періоді. Терміни та ознаки фізіологічного прорізування тимчасових зубів.
28. Періоди розвитку тимчасових зубів. Терміни формування і резорбції.
29. Періоди розвитку постійних зубів. Терміни закладки, мінералізації і прорізування постійних зубів. Фактори, що впливають на ці процеси у внутрішньо-щелепному періоді розвитку зубів.
30. Анатомо-топографічні особливості будови тимчасових і постійних несформованих зубів. Стадії розвитку кореня зуба, їх рентгенологічна характеристика.

12. Рекомендована література

Основна література

1. Терапевтическая стоматология детского возраста. Том 2. / [Хоменко Л.А., Майданник В.Г., Голубева В.Г. и др.]; под ред. проф. Л.А. Хоменко. – К.: Книга-плюс, 2017.- 808с.
2. Хоменко Л.А, Биденко Н.В. Практическая эндодонтия; инструменты, материалы и методы. - Киев: Книга-плюс, 2005. – 224 с.
4. Пропедевтика детской терапевтической стоматологии / [Хоменко Л.А., Остапко Е.И., Биденко Н.В. и др.]; под ред. проф. Л.А. Хоменко. – К.: Книга-плюс, 2015. – 320 с
5. Стоматологічні захворювання:терапевтична стоматологія за ред.. проф.. Борисенка А.В. – К.:Медицина, 2017. – 664 с.

12. Електронні інформаційні ресурси

- 1..Офіційний сайт ОНМедУ <https://onmedu.edu.ua/>
- 2.Електронні інформаційні ресурси бібліотеки ОНМедУ <http://info.odmu.edu.ua/>